

Tarnowskie Góry, 05.06.2009

Prezydent Miasta Bytomia
Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry
Wojewoda Śląski
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Apel o zachowanie funkcji społeczno-przyrodniczych obszaru wyrobisk podolomitowych w Suchej Górze i niedopuszczenie do ich dalszej degradacji

tj. o zachowanie obowiązujących funkcji przeznaczenia gospodarczego w ramach prowadzonych procedur wprowadzenia zmian do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania oraz uchwalania planu zagospodarowania przestrzennego

Apelujemy o respektowanie konieczności ochrony bezcennych wartości przyrodniczych, zachowanie funkcji rekreacyjno-przyrodniczych oraz zrównoważony rozwój turystyki obszaru wyrobisk podolomitowych w Suchej Górze podczas realizacji procedur planowania kierunków ich dalszego zagospodarowania.

W świetle prawa krajowego i wspólnotowego, wyników badań naukowych i specjalistycznych ekspertów niemożliwym jest dopuszczenie jakichkolwiek form zagospodarowania podmiotowych wyrobisk w kierunku zabudowy jedno- i wielorodzinnej, gospodarczej i przemysłowej oraz inwestycji inwazyjnych form turystyki masowej mogącej wpływać negatywnie na środowisko.

Obszar wyrobisk podolomitowych w Suchej Górze:

1. To kluczowy obszar dla funkcjonowania drugiego co do wielkości zimowiska nietoperzy w Polsce i jednego z największych w Europie (Ostoja Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” dla 10 gatunków nietoperzy objętych ochroną ścisłą, w tym: 2 z Polskiej Czerwonej Listy Zwierząt i 3 z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej). Poprzez otwory zlokalizowane w suchogórskich wyrobiskach do systemu podziemi dostaje się 95% nietoperzy je zasiedlających, a ekosystemy powierzchniowe wyrobisk stanowią miejsca żerowania tych zwierząt.
2. To miejsce będące studium sukcesji naturalnej oraz występowania ciekawych zbiorowisk roślinnych (z gatunkami znajdującymi się na międzynarodowych Czerwonych Listach Roślin) i wielu chronionych, bardzo rzadkich w skali kraju gatunków zwierząt, w tym owadów mających tam swoje jedyne siedliska na Górnym Śląsku.
3. Znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych o wysokiej wartości (Gliwice 330 – klasa B).
4. Obszar sąsiadujący z rezerwatem przyrody „Segiet” – pierwszym powołanym na Śląsku rezerwatem florystycznym.
5. Znajduje się w granicach i sąsiedztwie wysokiej wartości turystyczno-rekreacyjnej obiektów geologicznych i zabytkowych.

Obszar wyrobisk podlega obecnie silnej presji inwestycyjnej: budowane jest osiedle ponad 30 domów jedno- i wielorodzinnych (w części na obszarze otuliny rezerwatu); planuje się budowę osiedla ponad 100 domów, pawilonu handlowego, przychodni, garaży. Obecnie Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach nie wyraziła zgody na budowę osiedla. Pomimo faktu nie uzyskania zgody inwestor nie ma zamiaru zrezygnować ze swoich planów i zaskarżył decyzję odmawiającą zgody na niemal całkowite zagospodarowanie tego obszaru. Na obszarze wyrobisk funkcjonuje również ośrodek sportowy Dolomity Sportowa Dolina organizujący uciążliwe dla środowiska imprezy (głośne koncerty, imprezy masowe, rajdy). W świetle najnowszych badań obecna zabudowa ograniczyła powierzchnie

użytkowanych przez nietoperze żerowisk stwarzając zagrożenie dla ich aktywności życiowej i rozrodczej (Postawa T., 2008).

Zmiana funkcji rekreacyjno-przyrodniczych na funkcje związane z dopuszczeniem dalszej zabudowy mieszkaniowej oraz inwazyjnych inwestycji turystycznych na obszarze wyrobisk podolomitowych w Suchej Górze podczas realizacji procedur wprowadzenia zmian do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bytomia” oraz uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Blachówka” stać będzie w jawnej sprzeczności z prawem krajowym i wspólnotowym, **w związku z czym domagamy się:**

I. Respektowania obowiązujących ustaleń i strategii w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego zgodnie z:

1. Celem strategicznym nr 4 „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” (Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2001 r., Monitor Polski Nr 26 poz. 432, utrzymane w mocy na podstawie art. 83 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), gdzie jednym z celów gospodarowania przestrzenią powinno być kształtowanie struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na utratę istotnych i cennych elementów środowiska przyrodniczego, tworzących warunki funkcjonalno-przestrzenne umożliwiające aktywną ochronę jego wartości, prowadzących do realizacji ekorozwoju (tabela nr 1 – cel strategiczny nr 4, str. 540).

2. „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego”, gdzie obszar ten przeznaczony jest dla funkcji zagospodarowania w kierunku rekreacyjno-przyrodniczym i wymagającym rewitalizacji w kierunku przyrodniczym oraz jako obszar ochrony terenów otwartych tworzących powiązania z regionalnym systemem przyrodniczym.

Dopuszczenie zabudowy tego obszaru będzie stało w jawnej sprzeczności z zapisami w/w planu w ramach:

a) pkt 3.3.1.12 tj. eliminowania kolizji pomiędzy działalnością gospodarczą, rozwojem osadnictwa a środowiskiem; utrzymania powiązań ekologicznych i przeciwdziałania degradacji struktury ekologicznej, w tym wykluczenie lokalizacji nowej zabudowy i infrastruktury turystyczno – sportowej na terenach ostoi przyrody Natura 2000 oraz na terenach o istotnych walorach wodochronnych,

b) pkt 3.3.1.3 tj. ochrony zasobów wód - obejmującej zagadnienia ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP),

c) pkt 2.2.1 tj. racjonalnego użytkowania terenów o wysokich walorach środowiska i dużej atrakcyjności dla rozwoju rekreacji i turystyki poprzez promowanie form zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego terenów dostosowanych do standardów środowiskowych.

3. W ramach obowiązujących zapisów „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bytomia” obszar ten przeznaczony jest pod rewitalizację w kierunku przyrodniczym oraz jako obszar funkcji turystyczno-rekreacyjnych.

II. Respektowania zapisów krajowego i wspólnotowego prawa ochrony przyrody w ramach:

1. Dyrektywy Siedliskowej – gdzie w art. 6(2) kraje członkowskie UE zobowiązują się do podjęcia działań w celu uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk i gatunków oraz uniknięcia płoszenia gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszary „Natura 2000”. Inwestycje, które zaplanował inwestor, będą musiały zostać poddane ocenie oddziaływania na środowisko i w przypadku, gdy stwierdzone zostanie ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na gatunki i siedliska, realizacja inwestycji będzie możliwa jedynie pod warunkiem łącznego zaistnienia następujących przesłanek:

- brak wariantów alternatywnych (w planowanej inwestycji są możliwe warianty alternatywne, tj. budowa domów poza obszarami podlegającymi ochronie)

- konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego (tutaj nie występuje – interes publiczny musi służyć ogółowi społeczeństwa i dotyczyć fundamentalnych wartości życia społecznego)

- zapewniona jest wykonalna i adekwatna kompensacja przyrodnicza (w tym przypadku – nie jest możliwa kompensacja adekwatna do charakteru i skali negatywnych oddziaływań).

Gdy w trakcie budowy i funkcjonowania inwestycji wystąpią negatywne szkody w środowisku, które uprzednio nie zostały przewidziane w toku oceny oddziaływania na środowisko (poprzez lakoniczność oceny, jej ogólnikowość lub zbyt duży optymizm autorów dokumentacji) – szkoda w środowisku będzie musiała zostać zrekompensowana, co będzie nieść skutki natury prawnej, ekonomicznej i materialnej.

Należy wspomnieć również o zasadniczej przesłance polityki ekologicznej Wspólnoty Europejskiej – **zasadzie przeczności**. Mówi ona, że jeśli istnieją jakieś wątpliwości, co do skutków dla środowiska, to wątpliwości te należy rozstrzygać na korzyść środowiska.

2. Zapisów 33. ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. nr 92, poz.880, z późn.zm.), gdzie zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. W świetle badań (Postawa T., 2008; Kłys G. i in., 2007; Wołoszyn B., 2006) planowana zabudowa w kierunku inwazyjnej turystyki i rekreacji oraz inwestycji mieszkaniowych „...spowodowuje daleko idące zmiany grożące wręcz zniszczeniem istniejącego ekosystemu” poprzez:

a) prowadzenie prac ziemnych i ewentualne ich skutki w postaci osunięć ziemi na tak mało stabilnym podłożu, na którym znajdują się miejsca wlotu oraz fragmenty systemu labiryntu podziemnego wykorzystywanego przez nietoperze (również pełniących rolę wentylacyjną i odwadniającą) może spowodować zamknięcie dużej populacji nietoperzy w podziemiach, zmiany w mikroklimacie podziemi i w konsekwencji zwiększoną śmiertelność tych zwierząt,

b) zabudowa spowoduje dalsze ograniczanie bazy pokarmowej, czego konsekwencją może być zmniejszenie zasobów tłuszczu gromadzonego przez te zwierzęta przed zimą i ostatecznie zwiększenie ich śmiertelności (zwłaszcza nocka dużego gatunku z zał. II Dyrektywy Siedliskowej),

c) hałas i oświetlenie pochodzące z organizacji imprez rozrywkowych, przedsięwzięć masowej turystyki oraz złożonej zabudowy mieszkaniowej powodować będą płoszenie nietoperzy opóźniając ich wylot na żerowiska (Shirley i in. 2001), wpływać na występowanie owadów stanowiących bazę pokarmową nietoperzy a w szczególności będą miały negatywny wpływ podczas okresu godowego. W tym wypadku oddziaływania negatywne są zarówno bezpośrednie, jak również dla zachowania stabilności populacji poprzez negatywny wpływ na zachowania godowe nietoperzy.

III. Zapewnienia zgodnego współżycia człowieka z przyrodą poprzez:

1. Zapewnienie ogółowi społeczeństwa dostępu do bogactwa przyrodniczo-kulturowego.

Budowa elitarnego, zamkniętego osiedla domów jedno- i wielorodzinnych spowoduje degradację wartości przyrodniczych tego obszaru oraz utratę rekreacyjnych wartości otwartych terenów zielonych wokół aglomeracji dotychczas bardzo chętnie wykorzystywanych przez mieszkańców pobliskich miejscowości (Bytomia, w szczególności dzielnic Sucha Góra, Stroszek i miasta Tarnowskie Góry, w tym miejscowości Repty i Bobrowniki).

2. Unikanie konfliktów na linii człowiek-nietoperze.

W świetle badań naukowych, przy realizacji dalszej zabudowy mieszkaniowej i zagospodarowania w kierunku inwazyjnej turystyki masowej należy się spodziewać regularnych konfliktów człowiek-nietoperze w okresie wiosny i jesieni. W tym czasie nietoperze wykorzystują kryjówki w sąsiedztwie podziemi (dziuple, szczeliny w korze drzew, budynki, ogródki przydomowe), co sprzyja procesowi kurczenia się naturalnych siedlisk i implikacji konfliktów z człowiekiem. Nawet w miastach wiosną i jesienią znajdowane są kontuzjowane i chore nietoperze. W Warszawie w jednym tylko sezonie przyniesiono do kliniki dla nietoperzy ponad 120 tych zwierząt – w tym 2 były chore na wściekliznę, a w Europie udowodniono kilkanaście przypadków przeniesienia wścieklizny z nietoperza na człowieka (Popczyk i in. 2003). Należy się również spodziewać kontaktów nietoperzy ze zwierzętami domowymi z mieszkań planowanej zabudowy. W tym wypadku proponowane przez inwestora działania kompensacyjne (w tym umieszczanie budek dla nietoperzy na budynkach mieszkalnych i ich sąsiedztwie) stanowić będą **zagrożenia dla zdrowia i życia** ludzi oraz zwierząt.

Apelujemy o respektowanie konieczności ochrony bezcennej przyrody i zachowanie funkcji rekreacyjno-przyrodniczych oraz zrównoważony rozwój turystyki obszaru wyrobisk podolomitowych w Suchej Górze podczas realizacji procedur planowania kierunków ich dalszego zagospodarowania.

Z poważaniem,

Radosław Ślusarczyk

Prezes Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot